

Aktualitātes dzimumu līdztiesības jomā

Agnese Gaile

Labklājības ministrijas Sociālās politikas plānošanas un attīstības departamenta
vecākā eksperte

-
- **Direktīva** sieviešu un vīriešu līdzsvarota pāstāvniecība biržā kotēto uzņēmumu valdēs
  - **Priekšlikums** direktīvai par darba samaksas pārredzamības principa ieviešanu, lai nodrošinātu vienlīdzīgu darba samaksu starp sievietēm un vīriešiem
  - **Priekšlikums** direktīvai par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu
  - **Priekšlikums** direktīvām par līdztiesības iestāžu standartiem attiecībā uz vienlīdzīgas attieksmes principa nodrošināšanu
  - Darba un privātās dzīves saskaņošanas veicināšana
  - Plānotie pasākumi

Direktīva sieviešu un vīriešu līdzsvarota pārstāvniecība biržā kotēto uzņēmumu valdēs

MĒRĶIS

Panākt līdzsvarotāku sieviešu un vīriešu pārstāvību biržā kotēto uzņēmumu valdēs, nosakot konkrētus pasākumus, kas mērķēti šī līdzsvara sasniegšanai.

Līdz 2026. gada 30. jūnijam jāsasniedz viens no šiem mērķiem:

- Nepietiekami pārstāvētā dzimuma pārstāvji ieņem vismaz 40% no direktoru amatiem bez izpildpilnvarām;
- Nepietiekami pārstāvētā dzimuma pārstāvji ieņem 33% no visiem amatiem

Individuāli kvantitatīvi mērķi

- ▶ jānodrošina, ka biržā kotēti uzņēmumi, uz kuriem neattiecas 33% mērķis no visiem amatiem, izvirza individuālus kvantitatīvus mērķus nolūkā līdzsvarot dzimumu pārstāvību izpilddirektoru vidū.

Šie mērķi jātiecas sasniegt līdz 2026. gada 30. jūnijam.

Mērķu sasniegšanas līdzekļi

Daļībvalstis nodrošina, ka tie uzņēmumi, kas nerasniedz vienu no norādītajiem mērķiem, pielāgo kandidātu atlases procesu iecelšanai vai ievēlēšanai amatos.

Ziņošanas pienākumi

- ▶ Uzņēmumi reizi gadā kompetentajām iestādēm sniedz informāciju par sieviešu un vīriešu pārstāvību to valdēs.
- ▶ Uzņēmumi minēto informāciju viegli pieejamā veidā publicē savās tīmekļa vietnēs.
- ▶ Ja mērķi nav sasniegti – publiskajā informācijā iekļauj iemeslus kādēļ mērķi nav sasniegti un sniedz informāciju par plānotajiem pasākumiem to sasniegšanai

Sodi un papildu pasākumi

- Daļībvalstis nosaka noteikumus par paredzamajiem sodiem.
- Sodiem ir jābūt efektīviem, samērīgiem un atturošiem.
- Daļībvalstīm līdz 2024. gada 28. decembrim jāinformē Eiropas Komisija par izvēlētajiem pasākumiem.

Priekšlikums direktīvai par darba samaksas pārredzamības principa ieviešanu, lai nodrošinātu vienlīdzīgu darba samaksu starp sievietēm un vīriešiem

MĒRĶIS:

Noteikt minimālās prasības, lai nostiprinātu principu par vienādu darba samaksu sievietēm un vīriešiem, panākot samaksas pārredzamību un stiprinot izpildes mehānismus

- 2022.gada 15.decembrī panākta provizoriska vienošanās starp Padomi un Eiropas Parlamentu ieviešot saistošus darba samaksas pārredzamības nosacījumus.

Pienākumi dalībvalstīm un darba devējiem

- ▶ darba samaksas noteikšanas mehānismi
- ▶ darba samaksas pārredzamība
- ▶ tiesiskās aizsardzības līdzekļi
- ▶ uzraudzība un izpratnes veicināšana
- ▶ sociālo partneru iesaiste

Priekšlikums direktīvai par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu

MĒRĶIS

efektīvi apkarot vardarbību pret sievietēm un vardarbību ģimenē visā Eiropas Savienībā

Priekšlikums paredz, ka dalībvalstis:

- nosaka sodus par noziedzīgiem nodarījumiem (izvarošana, sieviešu dzimumorgānu kropļošana, intīma rakstura vai manipulētu materiālu kopīgošana bez piekrišanas, kibervajāšana, kiberuzmākšanās, kūdīšana uz vardarbību u.c.)
- paredz atbildību pastiprinošus apstākļus utt.
- paredz arī nosacījumus attiecībā uz izmeklēšanu
- nosaka vadlīnijas tiesībsardzības un tiesu iestādēm, paredz materiālu izņemšanu izmeklēšanas procesā, kā arī kompensācijas
- paredz arī specializētu atbalstu, tostarp izvarošanas upuru krīzes centrus, atbalstu no sieviešu dzimumorgānu kropļošanas, kā arī no seksuālās uzņemšanās darbā cietušām personām

Priekšlikums direktīvām par līdztiesības iestāžu standartiem attiecībā uz vienlīdzīgas attieksmes principa nodrošināšanu

Priekšlikumi nosaka:

- ▶ prasību minimumu, nesamazinot esošo līdztiesības iestāžu darbības efektivitātes līmeni
- ▶ prasību par līdztiesības iestādes neatkarības saglabāšanu
- ▶ prasību par pietiekamu resursu (finanšu, cilvēku, tehnisko) pieejamību
- ▶ prasību par palīdzības nodrošināšanu cietušajam (iesaiste mierizlīgumos, lietas izmeklēšanā un tiesvedībā)
- ▶ prasību apkopot datus un veikt citus ziņošanas pienākumus un monitoringu

Tiesības uz paternitātes atvaļinājumu un pabalstu

Ja esi sociāli apdrošināts tēvs

vai

Cita persona, ko norāda bērna māte, ja

Paternitāte nav atzīta

Tēvs ir miris

Pārtrauktas aizgādības tiesības

10 darba dienas

6 mēnešu laikā pēc bērna dzimšanas

Labklājības ministrija

Aprūpētāja atvaļinājums

Darbiniekiem, lai aprūpētu vai atbalstītu tuvinieku vai vienā māsaiņniecībā dzīvojošu cilvēku nopietna medicīniska iemesla dēļ!

5 darba dienas kalendārajā gadā

Var izmantot elastīgi - dalot pa dienām

Labklājības ministrija

Vecāku pabalsta nenododamā daļa

No 2023. gada 1. janvāra katram vecākam ir tiesības uz 2 mēnešu ilgu vecāku pabalsta periodu

4 ieguvumi, ko sniedz izmaiņas

Pabalsta izmaksas periods pagarinās

Apmaksāts abiem vecākiem

Var izmantot kamēr otrs vecāks atrodas pēcdzemdību atvaļinājumā

Var izmantot elastīgi līdz bērna 8 gadu vecumam

Nenododamā vecāku pabalsta perioda laikā vecākiem ir jāatrodas bērna kopšanas atvaļinājumā un viņš vai viņa nevar gūt ienākumus

Labklājības ministrija

Dzimumu līdztiesības principu iedzīvināšana ikdienas praksē

- ▶ politikas veidošanā un īstenošanā iesaistīto valsts un pašvaldību iestāžu darbiniekiem profesionālās veikspējas paaugstināšana par vienlīdzīgu iespēju un ne-diskriminācijas principiem
- ▶ darba devēju profesionālās veikspējas paaugstināšana par iekļaujošas darba vides un diskriminācijas novēršanas jautājumiem
- ▶ pasākumi darba samaksas atšķirību mazināšanai (pilotprojekts)
- ▶ atklātu projektu konkurss nevalstiskajām organizācijām atbalsta sniegšanai dažādām diskriminācijas riskam pakļautām sabiedrības grupām
- ▶ sabiedrības informēšanas un izpratnes veicinoši pasākumi par vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanu un diskriminācijas novēršanu, darba un privātās dzīves saskaņošanu

Vardarbības ģimenē novēršana

- ▶ līdz sešiem mēnešiem pagarināt iespēju uzturēties krīzes centrā
- ▶ smagos vardarbības gadījumos psihosociālo un juridisko atbalstu kopā gada laikā palielināt līdz 120 individuālām konsultācijām
- ▶ ieviest jaunu pakalpojuma veidu – krīzes dzīvoklis (līdz 180 dienām)
- ▶ vardarbības novēršanas monitoringa sistēmas pilnveidošana
- ▶ jaunu atbalsta un ģimenes funkcionalitātes instrumentu vardarbības pret bērniem riska mazināšanai izstrāde un ieviešana
- ▶ jaunu metožu darbam no vardarbības cietušām un vardarbību veikušām personām ieviešana
- ▶ informatīvi izglītojošie pasākumi speciālistiem un sabiedrībai

Paldies par uzmanību!